

Фінансується
Європейським
Союзом

Правовий бюлетень Данської ради у справах біженців (DRC) | Випуск 95: 1 Червня – 30 Червня 2023

1. Уряд затвердив довгоочікуваний порядок компенсації за зруйноване житло

Довідка: 23 лютого 2023 року Верховна Рада ухвалила [Закон №2923-IX](#), яким запроваджено механізм компенсації за пошкоджене або зруйноване житло¹. Закон додатково потребував прийняття підзаконних нормативно-правових актів. Таким чином, Уряд вважав за необхідне запровадити окремі процедури компенсації за пошкоджене та зруйноване житло. Порядок компенсації за пошкоджене житло було затверджено у квітні 2023 року². Цей порядок не включав питання компенсації за зруйновані об'єкти.

Подальші зміни: 30 травня 2023 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову №600](#), якою затвердив Порядок компенсації за зруйноване житло.

Хто має право на отримання компенсації	Громадяни України та юридичні особи (об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, управителі багатоквартирних будинків, житлово-будівельні кооперативи, особи, уповноважені співвласниками багатоквартирних будинків), житло яких було: <ul style="list-style-type: none">• зруйноване після 24 лютого 2022 року та• розташоване на підконтрольній Україні території (ПУТ) станом на 24 лютого 2022 року.
Строк подання заявок	З 15 липня 2023 року протягом усього періоду дії воєнного стану та 1 рік після його припинення або скасування.
Як подати заявку	<ul style="list-style-type: none">• в електронній формі - через додаток «Дія»;• у паперовій формі - через центр надання адміністративних послуг, орган соціального захисту населення або нотаріуса.

¹ Див. [Правовий Бюлетень Данської Ради Випуск 91](#) для того, щоб дізнатися більше інформації щодо цього питання.

² Див. [Правовий Бюлетень Данської Ради Випуск 93](#) для того, щоб дізнатися більше інформації щодо цього питання.

	<p>Заяви на отримання компенсації, подані громадянами України до Державному реєстрі майна, пошкодженого та знищеного внаслідок війни³ до набрання чинності Законом №2923-IX, вважаються дійсними.</p>
Обмеження	<p>Компенсація буде перерахована на банківський рахунок заявника зі спеціальним режимом використання коштів. Кошти мають цільове призначення і можуть бути використані на:</p> <ul style="list-style-type: none">• будівництво житла або• придбання житла.
Розмір компенсації	<p>Розмір компенсації за зруйноване житло розраховується Комісіями на місцях за формулою, що враховує:</p> <ul style="list-style-type: none">• площу зруйнованого майна;• кількість кімнат;• рік побудови;• регіон розташування. <p>Розмір компенсації встановлюється на рівні не нижче вартості будівництва житла відповідної площі.</p> <p>Компенсація може також покривати витрати на придбання земельної ділянки за умови не перевищення максимального ліміту компенсації.</p>
Умови використання коштів	<p>Кошти мають бути використані впродовж 36 місяців з дня їх отримання.</p> <p>Невикористані кошти підлягають поверненню після закінчення зазначеного терміну.</p>
Пріоритетне право	<p>Черга формується автоматично з урахуванням пріоритетного права на отримання компенсації для:</p> <ul style="list-style-type: none">• сім'ї, які виховують 3 і більше дітей;• особи з інвалідністю I/II групи або з інвалідністю внаслідок війни;• учасники бойових дій;• особи, мобілізовані після 24 лютого 2022 року;• сім'ї загиблих (померлих) ветеранів війни.

³ Див. [Правовий бюлетень Данської Ради Випуск 78](#) для того, щоб дізнатися більше інформації щодо цього питання.

Переуступка "права" на отримання компенсації від Російської Федерації	Заявник передає державі/громаді своє "право" на отримання компенсації від Російської Федерації.
Право власності	Право власності на зруйноване житло припиняється у зв'язку з його знищенням. Для того, щоб отримати компенсацію, заявник повинен вжити заходів для відповідної реєстрації припинення такого права.

2. Уряд запроваджує низку заходів для подолання наслідків руйнування Каховської греблі

Довідка: Руйнування греблі Каховської гідроелектростанції, що сталося 6 червня 2023 року внаслідок війни, призвело до підтоплення населених пунктів, розташованих нижче за течією річки, та спричинило нагальну потребу в евакуації та гуманітарній допомозі⁴. Станом на 22 червня 2023 року близько 4 000 осіб було евакуйовано у Херсонській та Миколаївській областях, і, як повідомляється, тисячі людей були евакуйовані з територій непідконтрольних уряду України (НПУТ). Близько 700 000 людей, які є потенційно постраждалими, продовжують проживати без належного доступу до питної води як на підконтрольних, так і на непідконтрольних уряду територіях. Майже 600 000 гектарів земель сільськогосподарського призначення залишаються без зрошення⁵.

Останні події: Кабінет Міністрів прийняв низку нормативно-правових актів з метою подолання наслідків руйнування греблі Каховської гідроелектростанції. Особливо варто відмітити рішення про те, що збитки, завдані повинню, підпадатимуть під дію закону про компенсації ([Закон №2923-IX](#)⁶).

13 червня 2023 року Кабінет Міністрів ухвалив [План заходів](#), що мають вжити місцеві органи влади. План, серед іншого, передбачає:

- організацію обстеження будівель і споруд, пошкоджених внаслідок повені;
- внесення результатів такого обстеження до відповідного Реєстру, а також
- розрахунок відповідного розміру компенсації на відновлення пошкодженого та зруйнованого житла.

16 червня 2023 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову №609](#), якою затвердив Порядок ліквідації наслідків, спричинених руйнуванням греблі Каховської гідроелектростанції у Херсонській області. Порядок передбачає

- обстеження об'єктів;
- розроблення проектної документації.

⁴ Див. [Аналітичну довідку Представництва ООН в Україні](#) від 9 червня 2023 року.

⁵ Див. [інформацію підготовлену Офісом ООН з координації гуманітарних питань №8](#)

⁶ Див. [Правовий Бюлетень Данської Ради Випуск 91](#) для того, щоб дізнатися більше інформації щодо цього питання.

- нове будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт, придбання житла
- компенсацію за зруйновані та пошкоджені об'єкти:
 - за пошкоджене житло компенсація надається відповідно до [Постанови №381](#) через систему «єВідновлення»⁷;
 - за зруйноване майно компенсація надається відповідно до [Постанови №600](#).

19 червня 2023 року Кабінет Міністрів підписав [Постанову №626](#), якою затверджено Порядок надання одноразової грошової допомоги постраждалим особам.

Хто має право на отримання одноразової грошової допомоги	<ul style="list-style-type: none">• особи, які станом на 5 червня 2023 року проживали в населених пунктах, розташованих на територіях затоплення Миколаївської та Херсонської областей⁸, і не перебували на обліку як одержувачі допомоги на проживання, призначеної для ВПО.• особи, які перемістилися після 6 червня 2023 року з НПУТ Миколаївської та Херсонської областей, що включені до переліку населених пунктів, розташованих на відповідних територіях, які зазнали підтоплення.
Розмір грошової допомоги	5 000 грн на одну постраждалу особу
Строки	Подати заяву на отримання одноразової грошової допомоги можливо до 31 серпня 2023 року (включно).
Необхідні документи	<ul style="list-style-type: none">• документ, що посвідчує особу, або електронний документ;• номер облікової картки платника податків;• свідоцтво про народження дитини або електронне свідоцтво про народження. <p>У разі втрати документів особа може подати їх копії (скановані копії/фотокопії) або відомості з Єдиного державного демографічного реєстру та інших державних інформаційних ресурсів.</p>
Податкові пільги	Сума грошової допомоги не включається до розрахунку: <ul style="list-style-type: none">• сукупного доходу сім'ї для всіх видів державної допомоги;• загального місячного (річного) оподатковуваного доходу.

⁷ Див. [Правовий бюлетень Данської Ради Випуск 93](#) для того, щоб дізнатися більше інформації щодо цього питання.

⁸ Перелік населених пунктів, що розташовані в районах підтопленя Миколаївської та Херсонської областей, разом з переліком вулиць та адрес (за можливості), що зазнали підтоплення, затверджується Миколаївською та Херсонською обласними військовими адміністраціями.

3. Кабінет Міністрів затвердив важливі зміни до процедури усиновлення, зумовлені викликами воєнного стану

Довідка: На початок війни в Україні функціонувало 37 будинків дитини на 2 723 місця, з яких 2 523 - спеціалізовані та 200 - загального типу. Загалом, 2 294 дитини перебували цілодобово.

Після 24 лютого 2022 року, у зв'язку із загрозою життю та здоров'ю дітей через війну, 970 (42,3% від загальної кількості) дітей були переміщені (евакуйовані) у безпечніші регіони України та за кордон⁹. Механізм усиновлення українських дітей, евакуйованих за кордон, залишився незрозумілим.

Подальші зміни: 1 червня 2023 року Кабінет Міністрів ухвалив [Постанову № 576](#), якою запровадив такі зміни:

- **Онлайн-зустріч з дитиною:** Знайомство кандидата в усиновлювачі з дитиною тепер дозволено проводити в режимі онлайн за допомогою відеоконференції.
- **Усиновлення на підконтрольній території:** Усиновлення або влаштування дітей у прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу, що знаходяться в зоні активних бойових дій, та на НПУТ, заборонено.
- **Усиновлення дітей, евакуйованих за кордон:** Усиновлення та влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які перебувають за кордоном, дозволяється лише в сім'ї та дитячі будинки сімейного типу, які знаходяться на території України. Також передбачено влаштування таких дітей під опіку.
- **Можливість поновлення документів кандидатів в усиновлювачі:** Кандидати в усиновлювачі, які тимчасово переміщені (евакуйовані) за межі України або з інших причин не можуть поновити документи¹⁰, термін дії яких закінчився, матимуть 3 місяці після припинення або скасування воєнного стану, щоб поновити документи та оформити усиновлення відповідно до законодавства України.
- **Усиновлення іноземцями:** За загальним правилом, іноземцям та українцям за кордоном заборонено усиновлювати дітей під час воєнного стану та протягом 3 місяців після його припинення або скасування. Винятки робляться для наступних категорій кандидатів в усиновлювачі:
 - родичі дитини;
 - заявники, які бажають усиновити дитину, яка є рідним братом або сестрою раніше усиновленої ними дитини;

⁹ Див. [Аналітичний звіт ЮНІСЕФ №3, 2022 рік](#).

¹⁰ Тобто довідка про заробітну плату, медична довідка для кожного заявника, довідка про відсутність судимості та правовстановлюючі документи на житло.

- один з подружжя виявив бажання усиновити дитину другого з подружжя.

4. Кабінет Міністрів розробив порядок евакуації та повернення дітей, які перебувають в інтернатних закладах

Довідка: Станом на 24 лютого 2022 року в Україні функціонувало 37 будинків дитини, в яких виховувалися діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування. Станом на грудень 2022 року через постійні обстріли діти з 22 будинків дитини були переміщені у безпечніші місця в Україні та за кордоном:

- 492 дитини переміщено в межах України з 11 будинків дитини;
- 549 дітей переміщено за кордон з 13 будинків дитини (діти з двох будинків дитини спочатку були переміщені в межах України, а потім за кордон, тому дані дублюються);
- 15 будинків дитини продовжують функціонувати за місцем свого постійного розташування¹¹.

Подальші зміни: 1 червня 2023 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову №546](#), яка встановлює Порядок евакуації та повернення дітей, які перебувають в інтернатних закладах, у тому числі

- дитячі будинки-інтернати;
- спеціальні навчальні заклади;
- притулки для дітей;
- школи-інтернати.

Згідно з останніми змінами, під час воєнного стану обов'язкове переміщення (евакуація) здійснюватиметься, якщо заклади розташовані:

- на відстані менше 2 кілометрів від об'єктів, що мають важливе значення для національної економіки та оборони держави;
- менше ніж за 100 кілометрів від НПУТ;
- менш ніж за 50 кілометрів від державного кордону України з Російською Федерацією та Республікою Білорусь.

Водночас, вищезазначені заклади можуть продовжувати здійснювати діяльність, пов'язану з наданням освітніх, соціальних, медичних, реабілітаційних та інших послуг, якщо

- обладнані необхідною системою цивільного захисту;
- мають приміщення, придатні для укриття;
- не здійснюється зарахування дітей і осіб на цілодобове перебування.

¹¹ Див. [Аналітичний звіт ЮНІСЕФ №3, 2022 рік](#).

5. Кабінет Міністрів розширив географію надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій

Довідка: [Постанова Кабінету Міністрів №268](#) від 5 квітня 2017 року розширила можливості для надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій. Цей статус дає право на отримання певних послуг із захисту та соціальних виплат. Однак право на отримання статусу обмежувалося виключно непідконтрольними уряду України територіями Донецької та Луганської областей.

Подальші зміни: 1 червня 2023 року Кабінет Міністрів прийняв [Постанову № 547](#), яка розширила географічні межі дії Постанови з двох областей на всю територію України.

<p>Особи, які мають право на отримання статусу</p>	<p>Дитина або особа, яка на момент початку бойових дій</p> <ul style="list-style-type: none"> • не досягла 18 років • проживала або перебувала на території, де ведуться (велися) бойові дії, або на НПУТ • і внаслідок цього: <ul style="list-style-type: none"> ○ отримала поранення, контузію або каліцтво; ○ зазнала фізичного або сексуального насильства; ○ була викрадена або незаконно вивезена за межі України; ○ була залучена до діяльності воєнізованих або збройних формувань; ○ незаконно утримувалася під вартою, у тому числі в полоні; ○ зазнала психологічного насильства.
<p>Необхідні документи</p>	<p>До заяви додаються наступні документи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • свідоцтво про народження дитини та документ, що посвідчує особу дитини (посвідчення особи, паспорт, електронний паспорт тощо, за наявності); • документ, що посвідчує особу представника та документ, що підтверджує повноваження представника дитини; • довідка про взяття дитини на облік як внутрішньо переміщеної особи (за наявності); • витяг з реєстру громади (за наявності). <p>Зверніть увагу! Дитина, яка досягла 14-річного віку, має право подати заяву та документи особисто.</p>
<p>Куди звертатися</p>	<p>Служба у справах дітей за місцем проживання/перебування дитини.</p>
<p>Строки</p>	<p>Рішення про надання або відмову в наданні статусу приймається протягом 30 календарних днів з дня реєстрації відповідної заяви.</p>

Право на оскарження | Рішення може бути оскаржене в судовому порядку.

Інші законодавчі зміни

- 1. Кабінет Міністрів дозволив надавати безоплатну правову допомогу під час комендантської години ([Постанова №630](#) від 24 червня 2023 року)**

Адвокати, призначені регіональним центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги, можуть перебувати на вулиці для виконання своїх службових обов'язків під час комендантської години за наявності

- свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю або посвідчення адвоката України та
- копії доручення, виданого регіональним центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги на виконання службових обов'язків.

- 2. Кабінет Міністрів дозволив виділення субвенції на розвиток послуг з надання допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства ([Постанова №559](#) від 2 червня 2023 р.)**

- 3. Кабінет Міністрів спростив процедуру відновлення паспортів для виїзду за кордон ([Постанова №575](#) від 6 червня 2023 р.)**

Зміни дозволили Державній міграційній службі та консульським установам за кордоном отримувати витяги безпосередньо з Державного реєстру актів цивільного стану громадян. Це значно спрощує процедуру видачі закордонних паспортів, у тому числі для осіб, які тимчасово проживають за кордоном.

Цей правовий бюлетень розроблений завдяки фінансовій підтримці у рамках цивільного захисту та гуманітарної допомоги Європейського Союзу.

Деякі терміни, що використовуються у цьому документі, взяті із законопроектів або чинного законодавства. Відповідальність за зміст бюлетеня несуть виключно автори. Погляди, висловлені в цьому документі, жодним чином не повинні сприйматися як відображення офіційної позиції Європейського Союзу чи Данської ради у справах біженців (DRC). Ні Європейська Комісія, ні DRC не несуть відповідальності за будь-яке використання інформації, що міститься в ньому.